

OVER SKIGARD`N

Utgiver: Landbruksforvaltningen i Folldal kommune
Enhet for Teknisk, Landbruk og Utvikling
Nr. 1/2024 Januar

Landbruksforvaltningen i Folldal Kommune

Telefon: 62 49 10 00,

Epost: postmottak@folldal.kommune.no

Nettside: www.folldal.kommune.no

Skogbruk har ny kontordag i Folldal – som er hver onsdag.

Innhold

1.	LANDBRUKSPERSONELL I FOLLDAL KOMMUNE	2
2.	INNOVASJON NORGE – IBU MIDLER TRADISJONELT LANDBRUK	3
3.	NOEN RÅD I «TRANGE TIDER»	5
4.	BONDENS NETTVERK I FOLLDAL	6
5.	TILSKUDD TIL AVLØSNING VED SYKDOM OG FØDSEL	6
6.	TILSKUDD TIL TILTAK I BEITEOMRÅDER.....	7
7.	SMIL-MIDLER, NYE TILTAKSSTRATEGIER	7
8.	SKOGBRUK.....	8
9.	KLIMARÅDGIVING	9
10.	VIKTIGE SØKNADSFRISTER 2024 FOR LANDBRUKET I FOLLDAL	10
11.	BYGDEUTVIKLINGSMIDLER – AKTUELT MED TILLEGGSNÆRING?	11

Godt nytt år til alle tilknyttede landbruket i Folldal.

Vi jobber med noen kveldsmøter i vinter og håper å komme tilbake med mere informasjon om det om ikke så altfor lenge.

1. LANDBRUKSPERSONELL I FOLLDAL KOMMUNE

Bjørn Gussgard, jordbrukssjef, vanligvis ikke til stede fredager,
bjorn.gussgard@folldal.kommune.no

Anita Tellebon, fagkonsulent landbruk, anita.tellebon@folldal.kommune.no

Synnøve Steien Bakken, fagkonsulent landbruk, synnove.s.bakken@folldal.kommune.no

Skogbruk hver onsdag 9-13 på kommunehuset Folldal. Ellers tilgjengelig på kontoret på Alvdal.

Birgit Elise Arnegard, tlf. 94145652, epost: birgit.elise.arnegard@alvdal.kommune.no

Anders Jensen, tlf. 47791517, epost: anders.jensen@alvdal.kommune.no

2. INNOVASJON NORGE – IBU MIDLER TRADISJONELT LANDBRUK

Finansiering hos Innovasjon Norge kan være aktuelt for investering i driftsbygning (tilskudd og lån) og kjøp av landbrukseiendom eller tilleggsareal (bare lån).

Nyheter fra 2023 og som fortsetter i 2024 er:

- Tilskudd til forprosjektmidler/ressurskartlegging inntil kr 100.000.
- Prosjekter med omlegging fra båsfjøs til løsdrift kan få inntil 50% tilskudd maksimalt 5 million NOK.

Forprosjektmidler/ressurskartlegging – ny ordning fra og med 2023

Ordningen dekker kostnader med å utrede om byggeprosjekt er gjennomførbare. Eksterne kostnader dekkes med inntil 100% støtte, maksimalt kr 100.000.

Målgruppe: Små og mellomstore bruk som står foran større veivalg om investeringer innenfor tradisjonelt landbruk, særlig små og mellomstore bruk som må legge om til løsdrift.

NB: Merk at ordningen ikke er avgrensa til bare å gjelde omlegging til løsdrift for mjølkeku. Også andre formål kan støttes, men omlegging til løsdrift skal være høyt prioritert.

Midlene kan brukes til ekstern bistand til følgende:

- avklare brukerfamiliens ønske for framtida, framtidsplaner eller «forretningssidè»
- kartlegge ressurser i form av hvilke personlige ressurser, areal- og kvoteressurser, økonomiske ressurser og materielle ressurser som brukerfamilien og bruket rår over
- kartlegge investeringsomfanget bruket kan make for å sikre økonomisk bærekraft for ulike driftsalternativ
- kartlegge i hvilke grad eksisterende bygningsmasse kan brukes, herunder som grunnlag for ev. trinnvis utvikling og utbygging
- Grunnundersøkelser, skredfarevurdering, flomutredning, vurdering av eksisterende bygningsmasse, røntgenanalyse av gjødselkjeller, aktuell rådgivning knyttet til problemstillingene ovenfor
- Egeninnsats dekkes ikke under denne ordningen.

Poenget er at tilskuddet skal gi støtte til å utrede om gjennomføring er aktuelt eller mulig. Utfallet kan bli at prosjektet skrinlegges, utsettes eller at det blir gjennomført. Det er ingen føring på at byggeprosjektet skal gjennomføres eller når man eventuelt skal gå videre med planer.

Satser for tilskudd og prioriteringer for IBU midler tradisjonelt landbruk

Investeringsstilskudd til produksjonsanlegg

Støttesats inntil: 40 %

Maksbeløp: 3,5 MNOK

+ Ekstra tretilskudd til nye trebygg på inntil 400 000 kr

Investeringsstilskudd innen storfe

For prosjekter med omlegging fra bås til løsdrift

Støttesats inntil: 50 %

Maksbeløp: 5 MNOK

+ Ekstra tretilskudd til nye trebygg på inntil 400 000 kr

Generasjonsskiftetilskudd (under 35 år)

Støttesats inntil: 50 % for menn, 70 % for kvinner

Maksimalt kostnadsoverslag: 2 MNOK

Tilskudd til gjødsellager og lager av bioest

Støttesats inntil: 25 %

Maksbeløp: 250 000 kr

Krav: Fast toppdekke eller minimum 10-måneders lagringskapasitet

publicdomainvectors.org

Prioriteringene for 2024 er ikke 100% avklart, men det er forventet omtrent samme som for 2023:

1. Melkeproduksjon. Med særlig vekt på ombygging til løsdrift for små og mellomstore bruk inntil 30 årskyr
2. Ammeku, sau og geit, nødvendig oppgraderinger skal prioriteres foran kapasitetsutvidelser
3. All økologisk produksjon forutsatt marked
4. Varige investeringer innen grønnsaker, frukt og bær
5. Lager og tørkeanlegg til korn
6. Kraftfôrkrevende produksjoner (dyrevelferdsprosjekter prioriteres)

7

Søknadsfrist

Ingen søknadsfrist, fortløpende behandling så lenge det er tilgjengelige midler.

Landbrukskontoret er førstelinje

Ta kontakt med jordbrukssjef Bjørn Gussgard dersom du har prosjekt aktuelle for 2024. Det er viktig med gode prosesser både på teknisk planlegging og økonomisk driftsplan. Investeringer i driftsbygninger er langsiktige tiltak som legger rammene for drifta i mange år framover. Landbrukskontoret kan veilede, formidle spørsmål til Innovasjon Norge, arrangere gardsbesøk eller teams møter med Innovasjon Norge.

3. NOEN RÅD I «TRANGE TIDER»

Vi har hatt en oppgang i renter. Det har også skjedd store kostnadsøkninger på mange av landbrukets innsatsvarer de seinere åra. Dette vil kunne slå inn ulikt, alt etter type produksjon, investeringsnivå og når en har investert. Midlertidige tilbakeslag i drifta i forhold til produksjon, avling eller tekniske havari vil jo også dukke opp hos de fleste med ujevne mellomrom.

Uforutsigbare økonomiske tider kan påvirke både lommeboka og den psykiske helsa.

Ikke «gå i dekning» dersom økonomiske problemer oppstår. Vær åpen om situasjonen med egen familie og andre som står deg nært.

Dersom ting går feil vei økonomisk vil det være fristende å skygge unna eller utsette ting. Men problemer som man skyver ned «i skuffen» har en tendens til å vokse seg større før de kommer fram igjen med full kraft. Erfaringa er at det er mye enklere å finne gode tiltak tidlig – enn når man skal lete på overtid og en del av handlingsrommet kan være borte.

Ikke la «postkasseskrekken» ta overhånd dersom det blir purringer på regninger og inkassokrav. Hold oversikt med hva som kommer både i den fysiske postkassa og ikke minst de digitale med epost, altinn og andre nettløsninger.

Bruk ressursene i Bondens Nettverk. De står klar til å hjelpe bare folk ber om hjelp. Ingen kan alltid klare alt alene. Å snakke med noen andre om sine bekymringer kan lette på trykket og gjøre at man ser nye muligheter. Det er viktig med tidlig kontakt med banker eller andre kreditorer dersom betalingsproblemer oppstår. Men det kan også være lurt å trekke med seg rådgivere eller støttespillere uten bindinger eller egeninteresser, som Landbrukets HMS tjeneste, landbrukskontor eller regnskapskontor. Landbrukets HMS tjeneste har egne midler til «krisebistand» de kan bruke i en del tilfeller, og de trenger da ikke fakturere medgått tid. Landbrukskontoret fakturerer heller ikke noe for medgått tid i slike tilfeller.

Hva kan man få til? Ingen kan trylle vekk gjeld eller trylle fram nye inntekter. Men alle situasjoner har muligheter i seg. Typiske tiltak ved betalingsproblemer kan være for eksempel refinansiering av kortsiktig gjeld, endring av betalingsplaner, endringer i driftsopplegget. Men hver situasjon er unik. Det finnes ingen universal løsning.

Høy rente skyldes høy inflasjon. Det ikke alle tenker på er at inflasjonen også «krymper» gjelda. Over noen år vil høy inflasjon være gunstig for den som har gjeld. Pengeverdien av gjelda vil bli mindre, og dermed blir det «mindre» å betale tilbake. I blant kan det være fornuftig å ikke legge opp til altfor bratt nedbetaling i slike tider.

Ta kontakt ved behov. Vi ønsker å ha med alle videre – og prioriterer en innsats der det trenges!

4. BONDENS NETTVERK I FOLLDAL

Det er sjelden bra å gå med problemer for lenge alene. En del problemer kan vokse seg store dersom man skyver ting framfor seg.

En bonde har et stort ansvar hver eneste dag. Iblant er det riktig å be andre om hjelp.

Bondens nettverk er til for gardbrukeren, og man velger selv hvem man vil kontakte. Gardbrukeren har selv styring på hvor mange som blir involvert i hvert enkelt tilfelle.

Du finner inngang til Bondens Nettverk i Folldal på www.folldal.kommune.no via denne linken: [Landbruk - Hovedportal \(folldal.kommune.no\)](http://Landbruk - Hovedportal (folldal.kommune.no))

5. TILSKUDD TIL AVLØSNING VED SYKDOM OG FØDSEL

Gjelder tilskudd til dekning av kostnadene til avløsning ved egen eller barns sykdom, svangerskap, fødsel, adopsjon eller omsorgsovertakelse, og ved dødsfall. Maksimal dagsats for tilskudd er kr 2.450,- fra 2024.

Du kan søke digitalt eller laste ned skjema og levere på papir.

Les om ordningen her og om hvordan du går fram for å søke:
[Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel - Landbruksdirektoratet](#)

Trenger du hjelp eller har spørsmål, ta kontakt med Synnøve Steien Bakken på landbrukskontoret.

Landbruksvikar

Det er Landbrukstjenester Nord-Østerdal, tlf 62 47 14 25, som administrerer landbruksvikarordningen for vårt distrikt. Ta kontakt med dem, er du i beit for avløser. Landbrukstjenester hjelper også til med søknad om avløsertilskudd ved sykdom. Du trenger ikke være medlem i Landbrukstjenester for å kunne benytte landbruksvikar – tilbudet er for alle.

6. TILSKUDD TIL TILTAK I BEITEOMRÅDER

Søknadsfrist 1. april hvert år

Formålet med tilskuddet er å legge til rette for best mulig utnyttelse av beite i utmark, redusere tap av dyr på utmarksbeite og fremme fellestiltak i beiteområdene.

Tilskudd kan gis til lag eller foreninger – f.eks beitelag, grunneierlag – som driver næringsmessig beitedrift og som iverksetter investeringstiltak og/eller planleggings- og tilretteleggingsprosjekter i beiteområder. Tilskudd kan også gis til enkeltbrukere (som er berettiget produksjonstilskudd i jordbruket) dersom det av naturgitte eller driftsmessige forhold ikke ligger til rette for samarbeid.

For mer informasjon om ordningen, søknadsskjema og hva det kan søkes tilskudd til, se kommunens nettside:

[Tilskudd til tiltak i beiteområder - Hovedportal \(folldal.kommune.no\)](http://folldal.kommune.no)

7. SMIL-MIDLER, NYE TILTAKSSTRATEGIER

Søknadsfrist 15. mai hvert år.

Det foreligger nå utkast til rullerte (reviderte) lokale tiltaksstrategier for SMIL-midler i Folldal for perioden 2024-2027. Disse skal behandles politisk i formannskap og kommunestyre nå i januar/februar. Arbeidet med rullering har foregått i samarbeid mellom kommunens landbruksforvaltning, representanter fra de lokale faglagene i jordbruket og lokale politikere.

SMIL-tiltak som var med i de forrige tiltaksstrategiene (2020-2023), foreslås tatt med videre i de nye.

I tillegg er det foreslått følgende nye tiltak det kan søkes SMIL-midler til:

- Fjerning av piggtråd som ligger til nedfalls med inntil kr 15 pr meter, maksimalt beløp pr sak kr 10.000.
- Innkjøp av plastpresse for å unngå rester av rundballeplast i kulturlandskapet.
- Restaurering, nybygg og nødvendig I-mek der formålet er å opprettholde eller gjenoppta aktiv seterdrift med mjølkeproduksjon.
- Tilrettelegging for vad kjørbare med traktor over bekker og elver.
- Eksterne gjødsellager / satellittlager / transportable satellittkummer og containere, kan støttes med inntil kr 100.000 i SMIL.
- Tilrettelegging for spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange – med tilrettelegging for strekking av slange over bekk eller elv eller gjennomslag for slange under vei.

-Tiltak med formål redusert avrenning og utvasking fra lagringsplasser for kompostering av talle.

-Ordningene for hydrotekniske tiltak med avskjæringsgrøfter og åpne kanaler der tilskuddet ikke overstiger kr 10.000 (tidligere kr 5.000), kan det søkes etter at tiltaket er gjennomført, løpende søknadsfrist gjennom året fram til og med 1. oktober.

Levende seterlandskaper med aktiv setring og ivaretagelse av seterbygninger prioriteres fortsatt høyt i våre lokale tiltaksstrategier. I tillegg er det blitt større fokus på tiltak innen jordhelse, klima og forurensning.

Her er lenke til kommunens side med informasjon om SMIL: [Spesielle miljøtiltak i jordbruket \(SMIL-midler\) - Hovedportal \(folldal.kommune.no\)](https://www.folldal.kommune.no)

Vi vil komme med nærmere informasjon om SMIL når det nærmer seg søknadsfristen 15. mai. Vi vil etter hvert legge ut nye tiltaksstrategier på vår nettside.

NB!

Om noen vet allerede nå at de har et større kostnadskrevende SMIL-prosjekt på gang i 2024, hadde det vært fint å få en kort melding om dette innen 15. januar, til e-post anita.tellebon@folldal.kommune.no. Dette fordi kommunen har en frist 15. januar med å sende inn budsjett over behov for tilskuddsmidler til Statsforvalteren.

8. SKOGBRUK

Priser på sagtømmer og massevirke

Både pris og avsetning på de fleste tømmerstøtter har vært relativt god denne vinteren, og nå er prisen for massevirke furu gått ytterligere opp med kr 60 til **kr 430 / m³** gjeldene frem til juli 2024. Sagtømmerprisen er også justert opp med kr 45/ m³ – gjeldene frem til juli 2024.

Dette kan være et gunstig tidspunkt for hogst/ tynning av furuskog med stor massevirkeandel 😊

Nye skogbruksplaner 2023-25

Folldal er en av fem kommuner som skal rulleres med nye skogbruksplaner, og arbeidet er i gang. Bestillinger skal foregå gjennom første halvår i 2024. Alle skogeiere som bestiller plan, vil få skogen taksert med oppdaterte miljøregistreringer (MiS). Jf. Norsk PEFC Skogstandard er det et krav om at skogen må være miljøsertifisert før hogst, dvs at man i praksis ikke får solgt tømmer til en sertifisert tømmerkjøper uten gyldige MiS-registreringer. Det gis et offentlig tilskudd på inntil 45 % til ny skogbruksplan med miljøregistreringer, og restkostnaden kan dekkes med skogfond over fem år.

Det anbefales sterkt at skogeiere ser på muligheten, **mer informasjon vil komme.**

Kurskrav for Norsk PEFC Skogstandard

Alle egenaktive skogeiere eller skogeiere som har ansvar for innleid arbeidskraft i egen skog og skal levere tømmer til en sertifisert tømmerkjøper må ha gjennomgått/ bestått miljøkurset. Dette kurset kan enten tas på nettet eller ved deltakelse på fysiske kurs som arrangeres lokalt i Nord Østerdal.

Ta kontakt med landbrukskontoret eller tømmerkjøper for mer informasjon.

Arrangør er *Skogkurs* og alle kursutgifter kan dekkes med midler fra skogfondet.

Nettkurset finner du her, klikk: [Checkin — påmeldingssystemet som er regnskapets bestevenn](#)

Skogbrukskontoret på Folldal kommunehus er åpent **hver onsdag kl. 9-13. Velkommen innom!**

Kontaktinformasjon:

Birgit Elise Arnegard, tlf. 94145652, epost: birgit.elise.arnegard@alvdal.kommune.no

Anders Jensen, Rådgiver skogbruk, tlf. 47791517, epost: anders.jensen@alvdal.kommune.no

9. KLIMARÅDGIVING

Minner om tilskuddet gjennom RMP for klimarådgiving.

Det søkes som et tiltak i RMP søknaden med årlig frist 15. oktober.

Vilkår for tilskudd:

-Klimarådgiver skal være godkjent av Landbruksdirektoratet (rådgivere innennfor NLR og TINE i Innlandet).

-Rådgivingen skal være gjennomført i perioden, **fra 15. oktober i fjor til 15. oktober i år.**

-Tiltaksplan for utført rådgiving må vedlegges søknaden.

-Tiltaksplanen skal være underskrevet av rådgiver.

Satsene for tilskudd var for 2023:

To til en rådgiving (to veiledere med både plantekultur og husdyr) Kr 8.000 pr plan

En til en rådgiving (en veileder) Kr 6.000 pr plan

Grupperådgiving Kr 2.000 pr plan/deltaker

Tilskuddet skal dekke kostnaden for klimarådgiving og tiltaksplan. Egen bruk av tid er egenandel som ikke dekkes av tilskuddet.

Ta kontakt med Tine eller Norsk Landbruksrådgiving om du ønsker klimarådgiving. Du finner oversikt over alle godkjente klimarådgivere i Innlandet [på denne nettsiden.](#)

God agronomi er hjørnesteinen i å få til driftsopplegg med lave klimagassutslipp. God dreneringstilstand, riktig gjødsling, rett såfrøblanding, rett slåttetidspunkt i forhold til kvaliteten du trenger for din produksjon og store avlinger vil være viktige bidrag innenfor plantekulturen. Innenfor det husdyrfaglige er rett foring med riktig valg av type og mengde kraftfor i forhold til egen grovforkvalitet, god avdrått av mjølk eller kjøtt, friske dyr, riktig snyltebehandling eksempel på gode klimatiltak. Det fine er at mange av de gode klimatiltaka sammenfaller med hva som også gir det beste økonomiske utbyttet.

Klimarådgiving blir så lenge RMP tilskuddet tar kostnadene «gratis» veiledning fra TINE og NLR – som flere burde benytta seg av. For 2023 i fjor var det 10 stk som søkte tilskudd etter gjennomført klimarådgiving i Folldal – ikke så verst – men det er plass til flere!

VIKTIGE SØKNADSRISTER 2024 TILSKUDD- OG FINANSIERINGSORDNINGER FOR LANDBRUKET I FOLLDAL

10. januar Frist for å etterregistrere på søknaden produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket del 2. Kan etterregistrere avløserutgifter påløpt etter 15. oktober og dyr funnet igjen på utmarksbeite etter 15. oktober.
15. januar Tilskudd til forebyggende og konfliktdempende tiltak i forhold til rovviltskader (Fristen gjelder inn til Statsforvalteren)
15. mars Produksjonstilskudd i jordbruket (Del 1)
29. mars Siste frist for å endre i søknad produksjonstilskudd (del 1)
1. april Tilskudd til tiltak i beiteområder.
15. mai Tilskudd til Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL-midler).
15. oktober Regionalt miljøtilskudd (RMP) – bl.a tilskudd til mjølkeproduksjon på setra, tilskudd til areal i seterområder, tilskudd til ingen jordarbeid om høsten, tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel.
15. oktober Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket (del 2)
29. oktober Siste frist for å endre i søknad produksjonstilskudd (del 2)
31. oktober Erstatning for omfattende avlingsskader.
Meld skade til kommunen så snart som mulig – uten ugrunnet opphold!
1. november Erstatning rovdyrskade – elektronisk søknadssenter- Miljødirektoratet.
15. november Tilskudd til drift av beitelag.
15. november Nærings- og miljøtiltak i skogbruket, NMSK. Løpende saksbehandling fram til 15. november.

Andre søknadsfrister:

- Tilskudd til avskjæringsgrøfter og åpne kanaler der tilskuddet ikke overstiger kr 20.000 (SMIL). Løpende saksbehandling fram til 1. oktober.
- Avløsertilskudd ved sykdom m.v. - søknader kan leveres gjennom hele året. Frist for å levere søknad er 1 år etter siste dag i perioden det søkes tilskudd for.
- Tilskudd til gjødsling i skog som klimatiltak, nasjonal søknadsfrist 15. september.
- Tilskudd til tettere skogplanting som klimatiltak, nasjonal søknadsfrist 25. november
- Erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon, inkl. erstatning nedføringskostnader m.v. som følge av radioaktivitet og tapt arbeidsfortjeneste ved måling av dyr, erstatning for sau krepert under nedforing: 6 måneder etter tiltak/hendelse. Elektronisk søknad er mulig via ELF (Landbruksdirektoratet)

Løpende saksbehandling, ingen søknadsfrist:

- Innovasjon Norge: BU finansiering til tradisjonelt landbruk og nye næringer/bygdenæringer.
- Innovasjon Norge: Lån til landbruksformål – både tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer.
- Kommunalt tilskudd til nydyrking.
- Tilskudd til drenering av jordbruksjord.
- Tilskudd til skogsveger.
- TPO – tidligpensjon for jordbrukere.

Oversikten er utarbeidet av Folldal kommune. Søknadsfrister kan bli endret i løpet av året. I så fall vil dette så langt råd er, bli kunngjort i "Over Skigard`n" eller på kommunens nettside. Utover det tar ikke Folldal kommune ansvar for at overnevnte frister vil gjelde.

11. BYGDEUTVIKLINGSMIDLER – AKTUELT MED TILLEGGSNÆRING?

For å være berettiget bygdeutviklingsmidler nye næringer må en søker ha en tilknytning til en landbrukseiendom. Nasjonale satsingsområder er landbruksbasert reiseliv, lokalmat, «inn på tunet», bioenergi og bruk av tre. Men også prosjekter innenfor andre områder kan støttes, så lenge det er gode prosjekt.

Les mere her: [Tilleggsnæring \(innovasjon Norge.no\)](https://www.innovasjon Norge.no)

Tilskuddsordningen kan være aktuell i ulike faser:

Etablering av ny virksomhet: Gis tilskudd til ideavklaring og etablering.

Bedriftsutvikling: Gis tilskudd til blant annet produktutvikling, kompetansebygging, markedsundersøkelser, testsalg, nettverksbygging og markedsføring av nye produkter.

Investeringer i produksjonsanlegg: Gis tilskudd til investeringer i faste anlegg og produksjonsutstyr.

Tilskudd kan samfinansieres med lån fra Innovasjon Norge eller lån fra private banker.